

Xikko pana xaytidhdhe kollinkito dhellinkottay ana kolladhi Kollo ashshankito lakki – qhac'e dhikitnito

GHAPAYYO lakki - Kaasay qhoota hayyunu

OCTOBER 2022

Mackenzie Matthews

*Dhimappakko kollinkkto thekinnikate,
Komithe napse pinnisa kappe qhaat'eete*

Katie Maeve Murphy

*Dhimappakko dhamma thekinnikate, ghokko inthawte dhelliinkitona
Komithe napse pinisa kappe qhaat'eete*

KOLLO MAKAXKKO HAYYU

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	Makaxkko haahuusi ara, Makaxkko haahuna qallo paayyootatteesi ara
XEERE	Tak'ka lakki haka hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	haka dhelle 1hxupadhein
XAYTO	xaytu mi'aadhe qhorratte kitta qakkanneppa xafina
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	eemadhiine takkummana tookko taaki xakutay, qhorratte kitteema mi'aye qagha mulona makaxkko huusuna qallonpaayyootatteesi kaardheema nu c'aqhqhalise
HI'AMMO SILMAY	Oloho a eemadhi

THAAYAMMIINE

- Arapumayteftay makaxkko mi'aye qagha kaasanna qallo paayyootatteesi ghandhaqqakooma taaki rakkimme qallidhdheetena reehettay he reehame lighe. Qallidhdhissa k'aale tootatte kittatte qhamunku xawthame thuusundhittay ye ille lighe saama tak'k'amdh, eema kapay dhelle (Saqqi mi'aadhe takkumma) Qallidhdhe pana hu sheegheesi thunku haannay hela thaaynessa olo tiqadhi.

KOLLINSADHE

- pudhunatte kittatte he perre heelho kodhdhe, mi'aye dhammaasi mi'aye takkassa qale illaa ghapsiseesi theemmi, pana c'imakkoosi qhamunku ho takkassa makaxkko huusuusi qhorratte tayenu k'aark'arriisa pana makaxkussana qallo paayyootatteesi kaardheema tak'amadh.

ACHCHANTIINE

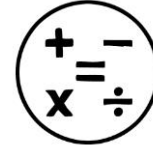
- dhelle thunku to'on to'oni qallidhdhe makaxkko huusundhinaasi kolladhe paayyinenu nu qalli
- qhorratte kittatte kaardhadhdhe makaxxe dhelleete naasi xawwadhe. Mi'aadhe mulo thunku shikkaarreppa makaxxe huusundhiisi tayonkinnu kodhas. Hatupadheettay kaardhissaasi xayto qhorratteema qakkadhakooma holase. K'aark'arssakka nu kodhay.
- dhelle thunku ghothakko huusundhiisi qallussa makaxkko huusundhi paayyootatte qaghaasa xawwannenu kodhe .
- Poosthere qallidhdheetena karo qallo tookko kula miinte laagh. Makaxkko taptaappatteesi qalle pana dhellekka qallussa haaha qagha makaxkko huusundhi qale thunku lighno sheeghiisa kaasqadh. Qallidhdhe k'aale tootteema thunku kodhdhamadhessa pana qhamunku ille reehessa na thaayis. Mi'aye tookko taptaappissanna makaxkkito qallussa paayyootattissa tayiisi, mi'yissa thunku shikkaarrinu faroote texe, qalloosi tak'k'amadh holu makaxkko qallussanakka thunku qallini kodhas.
- dhelle qaleema eemadho eemadhitoosi qhaalladh (Kifile olissa arasaasikka 'tak'k'amadhe) Mi'aye qagha mulonu makaxkko qawnikinto nu tex.

KOLLO

ANO HO ANSHEEGHI

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	Dhihakkidhdhe tooxameesi reehe, tookko tookkonu taptaappe t'akk'amadhattay maahxhadhdheesi dhihe. Meelle pishkkito kifilatte kittatte qaghanu pana pilenukka k'aalathadhdhe tak'k'amadhe.
XEERE	Tak'ka-lakki
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle -1hxupadhein
XAYTO	xaytu mi'aadhe qhorratte kittaa qakkanneppa xafina
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Maghne (Mi'aye tookkottay izzex) dhihakko kaadhadhdheete
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTTE

ho dhihakkitto
pana ho arnnito

pako

THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> Lelleehame teptaappadhdhe tookko tookkonu ghohisenukki koro k'aark'ari, Husikka Isaape noosi kiriththo xeesa. Qhamu alkasanti kulaqqitti dhelle mulo riirettay thunku dhihneppa ille ithoy to'onny dhihenu maahxhadhdhe gheeqaasikka ghappadhattay thunku kodhdhinennu arettay eema.
KOLLINSADHE	<ul style="list-style-type: none"> Perre huusundhi pana arnidhdhe huusundhiisa kiriththo kodhattay pilookkadhdhe izzex na kutay thunku ghohkko kodhonu alkasna. eema kapay kuyyankooma mi'aye mulo qawni thuusuttay dhihenu pilookkadhdhe sheeghe gheeqaasa. Pudhunissanna kittatte perre illekito sheeghekka payni dhihakkottay hudhdhan kutay kodhdhe ye gheeqasti.

ACHCHANTIINE

- dhellenu olho nakapa'itha qaghaasi thunku dhihnennu nu qalli. Meelle huusundhiisi tak'k'amadhattakka yaxaaray alkasnanki.!
- Dhikko kaardhatte (lakki taaki izzex) si ghapadh. Napay: Dhikko mo'o thunku kodhdhiisa yaxa arra?
- dhelleesi thunku dhikkoosi rehnennu kodhas. Holay, Napayay: ee dhikku -----
. -----(dhihakko) (maahxhadhdh) ----- ansheeghi. (Lighnonu: Ee dhihakku dhikko lakki ! Ehxhe lakki ansheeghi pana athokka hasa! ehxte tukki. "to'on, lakki!")
- Delleesi thunku maahxhadhdheesi hoqale dhihnennu kaasqadhe.
- Dhihakko pilettay nahola
- Mi'aye to'on to'onnu pilookke izzex nu ntax. Qhamunku dhihnennukka dhelle noosi qalli. Dhihakko payte mulona miinteema pilookke to'o'te xawwadhe hune gheeqaasa.
- 1 kula dhihe - dhelle miinte thuusundhiisa patisso gharise gheeqaasa..
- Lakki sa dhihe - dhellenu to'o'kko, peelakko ho dhiha miinte thuusundhiisa xawwadhe gheeqaasa.
- Izzex sa dhihe - dhellenu to'okko, holu peelakko, hantukka pilakko ho dhiha miinte thuusundhiisa xawwodhe gheeqaasa..
- Xeere qagha payni dhelleesi perkho huusundhi me'i thunku kodhdhiisa kaasqadhe

KOLLO

Ahxkke Hayyu

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	K'aalathadhde ahxkkatte t'ak'k'amadh, Ahxkke haahuusikka arase.
XEERE	Tak'ka lakki haka hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle -lakki
XAYTO	xaytu mi'aadhe qhorratte kittaa qakkanneppa xafina
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Si'iladhde koro peelle peelleetena perkko, dhallo..... arasa.
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> Mi'aye tookko qhoota ahxkkatte qallenu taaki ho miiroodhi kodhdhi payni, hikkadhde thunku kaanasne kodhaspa holay mi'ayissa thunku laaghghatteesi apaqghasninu dhiktisay. Onke pilattay, mi'ayissa kifile peeela kala xaysinko akkadhepa; nappape kula taaki olho lelleehhaytay xayto k'anpayinaasi kodhdhe alkasna
KOLLINSADHE	<ul style="list-style-type: none"> Pudhunadhde kaanoomanu, taaki pudhunadhde dhelle kaanoomanu, dhelle ahxkkadhde huusndhiisi lakki lakki thunku konneppa arasonkinnu qhawho nakapaanta qagha kula thunku laaghanennu kodhas. Mi'aye dhamma tookko naqno k'aalathadhdeeteesi k'ark'arenu mi'aye takkassa qale taysise alkasamnay

ACHCHANTIINE

- Qhawho mulo thunku ahxkke sheeghiisa qalla
- Napay: Kuyyaqko tookko tookko ahxkadhdhe ille qaleema qaake. Kuyyaqko tookko tookko ahxkadhdhe ille reehapa issi qaaka. Ahxkke qagha kaasay he reehame. Ahxkadhdhe pukkaqe pukkaqatte he ille c'ikadha. He ille k'ak'aark'ara pana he ille pankadha.
- Pudhuni aynathe ahxkatte thunku kodhdhitiisa dhelle hela thaaye!
- dhelle noosi fotho qhawho tookkito nu hi'aas, qawhussaasi k'aalathadhde ahxkke t'ak'k'amadhettay arase. Lighnonu: "Husi fotho paappoy kodhdhi alkanna" Moonu payti iso qhawho.
- dhelle lakki haka izzex saasa qaghaasi qhoota ahxkadhdheete thunku arasnennu faroote nu tex. Kaasqo kaasqadhettay dhihako k'aalathadhdeete thunku t'ak'k'amannennu dhiktis. (Lighnonu: "Qasopa qharinko me'ika sheeghtii?") \
- Napay: Ahxkadhdhe haanina olho dhamma ho anna kollannaani mi'ayinkito angheyyaaninna. Olhu jama ahxkadhdhe haani kodheesi kodhettay ankollannaani.
- dhelle qaleema kodhdhe (Kifile olissaasi arasay eema) xikkadhe.

KOLLO (Qhoottakko 1)

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	K'aalathadhde kodhmitoosi t'ak'k'amadhe, pulthinkoosik
XEERE	Tak'ka 1hxupadhein-lakki
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle- lakki
XAYTO	dhelle noosi qhorratte kitteema xayto ghara nu tex, Kifile kitta'itha lallaaghamenu xayto ghara nu tex.
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Olho a eemadhi
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTTE

heenna
waarshshito

pako

Nappape pa tooxe

- THAAYAMMIINE**
- Mi'aye tookko qhoota ahxkatte qallettay taaki miiroodhi payni, hikkaadhe hasa lighaasi kaanasa pana mi'ayissa laagghatte kitteema thunku apaqhqhasninu dhiktis.
  - dhelle helleesi lakkilakki kodh, He tiqthadhe pana xikkadhe noosi illaa gharis .
- KOLLINSADHE**
- Ghandhaqqakooma olhu dhelle assaapadheesi tooxa. Taaki mi'aye dhamma alkasi payni, mi'aadhe xeeru qalladhena olhu payeesi kora ghandhaqqakooma thunku tooxninu kaasqadh. Hussakka mi'aadhe haannay dhikko K'aalathadhdeete sheegheesi pulthawhe huusundhi qale pana olhu ahxkadhdhe huusndhi qale kodheesi arasenu isundhe k'aark'ar

ACHCHANTIINE

- dhelle kifilatte kaalla qagha mulo pulthawhe qhamunku kodhdhessa nu qalli. Pulthawhe pana ahxkadhdhe pukkaqte pukkaqteema ille k'aark'aranki. Hussa payyo koro mulo laalawhe thunku kodhdhi noosi, Kolladhenu pana nakayhinkoosi tiqadhenu ille qaleema kodhdhanne payyo.
- Kaasqadh: Pulthawhe pana ahxkadhdhe haani qaleema mankonni?
- Malse thunku holasnenu mi'aye lakki haka izzex saasa qaghanu faroote tex
- dhelle qaleema kamoolle pana oofampakkoosi xikkadhe (Kifile olissa arasaasi t'ak'k'amadhe.
- dhelle noosi he isundhe k'aark'ara qhamunku nu inthawnenu na thaayis. Pulthawhi pana jama ahxkadhdheete olnu kuyyaqkooma kodhe.!

KOLLO	KUYAQQO HAYYU
GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	K'alathadhe hayyithu taqac'sasi t'ak'amadha(texa)
XEERE	Tak'ka- lakki haka hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle -1hxupadhein
XAYTO	xaytu mi'aadhe qhorratte kittaa qakkanneppa xafina
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Xawthammo k'aalathadhdheete t'ak'k'amadh, lelleehaytaasi arase, si'iladhdheesi k'aalathadhdhe illay illaa taysis.
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTTE

heenna
waarshshito

pako

Nappape pa
tooxe

THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> • kaardhadhdhe paasaritoosi inthoospa eemmoy, kaardhadhdhe kodhmidhdhissa qale achchaasikka kodhdhay. .
KOLLINSADHE	<ul style="list-style-type: none"> • To'on to'oni qhorratte paasaritona thunku marat'ne kodhas, Hatupadheettay pudhunadhdhepellanne qaleema thunku nmarat'anenu thunku illena laaghanne, dhelle takkummakka dhelle kaanooma miinteema thunku assaappo huusundhiisi arasnenu kodhas. • Mi'aye pudhunatte kittatte qagha taaki hayra taaki hoghaapa kodhdhi payni alwo taaki alawte taaki dhelle peelle qaleema thunku lighno tookkokaa'itha illena laaghanenu kodhas. • pudhunatte kittatte dhelle kaanooma qagha payni olho perre huusundhiisi arasa qagha payni kodhmussa nu marat'ettay na kaanta lelleehaytadhdhe izzex haka 4 saasa tak'k'amadhetay kuyyaqqe huusndhi pooleesi kaasqadhetay theematte nu tex.

ACHCHANTIINE

- dhelle perre huusundhi naati thunku kodhmo dhamma kodhannenu qalli!
- dhelle si'iladhdheesi eemme thunku alkannenu kaardhadhdhe paassritoosi kitteema nu xawwadhe.
- Napay: Olhokuyyaqqooma kodhdhmadhaasi pukkaqte pukkaqteema thunku qallinenu si'iladhdheesikka t'ak'k'amadh.
- Si'ile haqisettay ho armadha pana si'ilissa moonu he kuyyaqqussana kodhdhe thunku nakapa kodhdhinenu arasa.
- dhelle thunku shikkaarrennu kodhas. kaardhadhdheete si'ileesi marat'adha
- Mi'aye tookko si'ileesi marat'adhi payni qhoota huusuna kaa'itha kasqinko kaasqadh. Lighnonu: Mi'ayissa rikampakko ilgheete marat'adhi payni, Rikampakku ilgheetettay makontii?

KOLLO	MANKODHE ALKANNI (KIFILE 1)
GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	Lelleehaytaasi arase, he amandheesi arase, gharso thorre hoqhqhitoosikka arasa.
XEERE	Tak'k lakki haka hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle- lakki
XAYTO	dhelle qhorratte kitteema qakkadhenu pana shikkaare noosi xayto ghari
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Si'iladhadhe kodhmito (mat'aafadhdhe, he aththami, kaaset'adhdhe qhit'ettay taaki he xarghghettay a haqisi) Sent'ereeshe ghohkko salii't'etena, mi'aye qagha mulo ho a xawwanni taaki warak'athe
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTTE

heenna
waarshshito

pako

Nappape pa tooxe

THAAYAMMIINE

- Si'iladhadhe tarritoosi inthoospa gharisay. GHohkkito achchanto huusu pana olho axawwadhina taaki wark'athadhdhe qhut't'ameesi kodhmo teexenu gharise.
- dhelle ghohkko huusundhi miinta shikkaarte thuusundhiisi arenu thunku dhuupadheannenu isundhe kodhe gheeqaasa. .
- Sent'ereeshe ghohkkito t'ak'k'amadhetay qhawho mulonu onke dhukatte, ikkunko qandhikka, dhelle shiikkaarte thuusundhittay he ghula kodhdhe huusundhi thunku nu qhaskantinu holu qhac'no huusundhittay hehakalay kodhdhe huusundhi thunku nu apaqhsamti ye gheeqasti.
- Kifile laankanna kodhmo huusu kollinkunna kittatte kodhmidhdhe nakittaa okayeesi t'ak'amanna. Husa maallay kollinkito dhikkattatte kodhmidhdhaasi tooxeesi ara .

KOLLINSADHE

- Pudhunissa dhammanna kittatte mi'aadheillekitoosi illena reehenukki koro k'aark'ari. Mi'aadhe lakki xeere a theemmina lakkintonushikkaarre pana xarghghe huusndhiisi meelle pishkko huusundhi pukkaqatteesi ghappadhenuhaqisnanki, husa maallay ghadhussana xaytussa qaghaasa pirte kodhe alkasnanki. Husito'onnattay mi'aye izzex si kodhaththeese alkasamnay. Kodhmuusi dhikkisankinna olhu pareemaeeeme alkanna mi'aadhe tookkeesi kasqinko kaasaqadhenu.
  - dhelle tooxe alkasaasi xawthammo taaki wark'athe shikkaarte thuusundhi kulaqqitti saama makaxxe huusundhiisi tooxe alkasnanki.

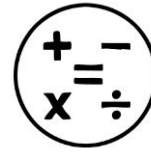
ACHCHANTIINE

- dhellenu olho dhamma kodhe thunku alkasantiisa nu qalli. qhorratte kitteema qakkanneppa isundhe eemoy. Husaasi hu kodhe alkannenki. Qakkadh! Ghandhaqqakooma "Qakkadhe an alkanna" payeppa tooxonki.
- Kaasqadh: Pelle makodhe alkanti?
- Thunku malse teexe alkasnenu mi'aye lakki haka izzex saasa faroote texe. K'aark'arssa gheege payni si'iladhadhe kodhmo sheeghaasi nu hi'aas. Malse to'on to'on tupadheetay, thorre " ----- an alkasna" payaasi ghandhaqqakooma nu tooxa.
- Napay: Anghoahaninna olh dhamma kodhe an alkasnaani. Qhootattinna kittatte, kolladhe pana ghoheesi anghapasnaani, Thunku mala ghoheesi eemenu sent'ereeshiisi an tak'kamannaani.
- dhelle muloote eemme thunku alkasnenu ghohkko huusundhiisi xayto qhorratte kaa'itha nu xawwodhe.
- Mi'aye tookkoosi miinteema thunku shikkaarrinu kodhas. Thaayammo illaa khapamittay taaki wark'athe laaghassa makahxkko mi'ayissa naasi toox. Holay shikkaarte mi'ayissana arenu xayto armadhaasa c'aqhghalisay..
- Haki xeerissa saarpine saaseema shikkaarte dhelleeteesi phat'a..

KOLLO MANKODHE ALKANNI (QHOOTTAKKO LAKKI)

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	Illaa hole thorre hoqhhashshatteesi arasa; Lelleehaytaasi arase, He amanadheesikka arase
XEERE	Tak'ka -lakki haka hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle -lakki
XAYTO	dhelle qhorratte kitteema qakkadhenu pana shikkaare noosi xayto ghari
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Alkaste lelleehayta mpishkkito naasi kodhaththees, (Qhorratte 1 kodhmottay- sorradhde, kanqe shoqhe, ... Hayse muloosa; qhorratte dhamma 1 dhihikko 1 haka thappi saasa iphphittaane nakapeema xaxawwadhe)
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTE

ho dhihakkito pana
ho arnito

pako

Nappape pa tooxe

THAAYAMMIINE	<ul style="list-style-type: none"> dhelle noosi qhoota thorre hoqhhashshatte illaa hole huusundhiisi alkase ye gheeqastikka. Kapay; naqharray Lelleehame nappapenu he dhikittoma thunku kodhdhinennukki isundhe helli, assaappo xawthami pana ghohkko apaqhhasatteesi nu kaanasna. Lelleehamessana kolladhenu k'aale kaasay thuusundhittay nappapadhe thunku alkasnenu alkase ye isundhe gheeqasti. Alkaste lelleehayta pishkkitoosi arasa, moonukka payni ghandhaqqkko kaarthonatteesi kodhdhi alkanna. Maahxhadhdheesi tayadhenu kaardhadhdhe dhihakkito ye riqishoome kapeemate xawthame alkannanki. Kapay Shooppe kollidhdhisanu qhorratte toote thunku qaghtinu ghadpadhe gheeqasa. dhellekka hussaasi kankalishe alkasnanki. Pudhunadhde kaanooma qaleema, dhelle xeeri t'ut'nkulluyenna kara karay eemadhe thunku alkannessa dhukkaysadh. He hasa k'aark'ara thunku hellenu dhelle noosi onkadhdhe kodhadhatte innu ghohisi
KOLLINSADHE	<ul style="list-style-type: none"> dhelle thorre hoqhhashsheesi thunku nappapnenu yena tiqthamintikka payni dhelle kaanooma marat'ettay thorre erqqoosi thuusundhittay thunku nappape alkasnenu waawte nu texe alkasamnay. . dhelle pudhunatte kittatte qagha ghohkko pishkkitoosi are tupadheettay olhu kodhe alkasne lelleehayta pishkko huusundhittay kodhe thunku alkasnenu marat'adhe. Xeere lelleehaytanna dhelleesi pareema eema, Kodhmo mulo kodhettay pana ikkito lihasettay dhihepa dhiheesikka are gheeqasa. .

ACHCHANTIINE

- Kuyyaqko lakki nu paayyatti " An alkasna" thorre hasa lighaasikka ghandhaqqkooma naholpa tooxay.
- dhelleu olho dhamma thunku alkasneesi nu qalli, Kollinko dhikkatattena mo'o kodhe thunku alkasnessa nu qalli. Hantu mo'o kodhe thunku alkasnessa nu hii'aas.
- Thorre hoqhqho paayyootatteesi riirettay lookko payettay nappapadh, k'aale qallatti mulo kaleema thunku tukkintittay kodhas.
- dhelle hokaleema olissaasi thunku paynenu kaasqadh, Hatupadheettay kodhmoosi kodh. Thorre hoqhqho haqhe pileesikka nahoholas
- dhelleesi alkaste lelleehayta kaa'itha arasindha. Olho tookko fari malakaqqi thunku rakko akkasiisa pana farte xeere malakaqqi thunku na qagheessa nu qalli.
- Alkaste pishkkito lelleehaytanu kankaladhe (hona kapa xawthami) kodhmussaasi kodhana pana naqno dhihakkitoosi riirettay pareema dhihna.
- Qhorratteesi kankalshe pana dhelle xeeri dhihenna ho qale kodhmussaasi thunku dhihennu kodhas.
- Thara 4 haka hxupadhein saasa nahohola, dhellekka alkase payni kankalshussaasi thunku lallaaghnenu kodhas.

KOLLO

AN ALKASNA

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	Lelleehaytadhheesi arasa; he amanadheesikka arasa
XEERE	hudhdhan-1hxupadhein min
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle - lakkihxupadhein
XAYTO	dhelle qhorrate kitteema qakkadhenu pana shikkaare noosi xayto ghari
POOLETTAY	Qhorrate dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Kaardhadhdhe makaxxe dhelleete sheegha (Mi'aye 1 tay)
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

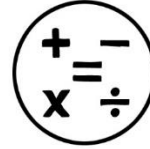
ALKASTTE

heenna waarshshito

pako

ho dhihakito pana ho arnnito

THAAYAMMIINE

- Apayni pudhune dhammakki sheeghte payni, mi'aye pukkaqatte mo'o kodhe thunku alkasniisa ye qhootinikka. dhelleesi pudhune mulo qaleqhootadhenu hollo makaxhxe kaardhadhdheetettay kitteema marat'adhe.

KOLLINSADHE

- dhelle pudhunissanna kittatte qagha pishkkottay thunku reehamessakki arami payni, dhellissa helle huusundhi kodhmukodheesi eemmettay thunku kpodhdhine sano gheeegasattay k'aark'ar. Mi'aye tookko olhu mi'aye pelle kodhiisikki marat'adhi payni (Lighnonu: Mi'aye eemmedhatte rakko dhamma naqaghi payni pudhune kitteema "An hi'a" payina) mi'ayissa thunku mala kodhanniisa onke dhukattattay laaghghattenu faroote tak'k'amadha. Lelleehayta thuusundhittay (Lighnonu: Apduhuule ehxhxe huusuttay eemmeete kaanta olho nakapa'itha qaghaasikodhenu olho iso k'aark'arraasikki ghoththettay kodhe wo'eesikki tak'k'amadhi).

ACHCHANTIINE

- dhellekodhmunna kittatte mo'o kodhe thunku alkasnessa nu qalla, Hatupadheettay pulthawhe huusundhi qale kolladhe
- Olhu kodhe alkasne nu qallettay pana nakaleemakka hi'aasettay "Ano ----- an alkasna" arase hasa lighaasi lihase. dhelle hoqaleema kodhmussaasi thunku konnenu kodhas. dhelle thunku mo'o kodhe isundhe gheeqastiisa nu qalli pana thorre "-----an alkasna" payaasi thunku dhikkisnenu sokkondhe hxupadhein haka hudhdhan saasa k'anpayettay xeere nu tex
- Kaardhdhe makaxkkitoosi kiikka ghapay. Kaardhdhissanna makaxkko mi'ayissana qaghiisi " _____ an alkasna" thunku payninu kodhas. Kodhmoosikka nu hi'aasettay..
- Hatupadheettay mi'ayissa kaardhdhissa makaxkkitoosi kiikapa ghapu. hxupadhein tay nahol.
- Hu Simoone payiisi xikkadhe (Xikkidhdheesi kifile arasa qale achchettay eema) dhelle qaleema. Xikkussa kittatte olhu kodhe alkasneesi mulottay kodhmo nu tex.

KOLLO

HXAFFO HAYYU (QHOOTTAKKO 1)

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	He amanadheesi arase; Alaama sheegha,
XEERE	Tak'ka- lakki - hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle - lakki
XAYTO	xaytu mi'aadhe qhorratte kittaa qakkanneppa xafina
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Xawthamiine xaffito - Kifile dhelle nakayyootatte ille qaleema nakayeesi haqisa. (Nappape, pulthakko ghadadhe, dhihe, dhiithe, arno kodhe/saaqhe yoqhe.....) Xawthammo tookkottay hxaffo tookko. Si'ilissa qagha mulona k'aalathadhdheesi pareema toox. Si'ilissaasi wark'athe dhamma nakkaritoosa c'aqhqhalis. Thaayammiine/ wark'athe makaxkko sheeghay
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTTE

heenna
waarshshito

pako

Nappape pa
tooxe

HELAATHAY (THAAYAMMIINE)

- Pudhune dhelle perre peelle peelle taaki arno pelle ehaytatte kittatte, Oli hasa ligha teexenu faroote xeesay kodhdi alkasna. Olhu lelleehe kodhe alkasnenu dhelleesi lelleehaytanu kaasqadh. Husi kasidhdhe perkkitto kittatte kolladhennu xaso teexe alkasna. Lelleehayta kodhdhe mala kodhdhe he ye alkaseppa kapay perkko okaayana kollanna t'ak'amadhe alkasnanki
- dhelle kodhmo tookko qhooti marat'adhe maallay kodheesi ye alkasnekka thunku kodhdhitiisi hela thaaya. kaasaasi kodhe gheeqasa!

KOLLINSADHE

- dhelle makaxxe huusndhi tayenu xeere thunku tayannenu dhiktise olho gheeqasa. Pudhune dhammanna to'onnattay mi'aye izzex si makaxkko huusundhiisi thunku gheeqnenu t'ak'ame alkasna. Onkittay, makaxxenu waadhe qandhikka, to'on to'oni achchanko lathuttay qandhikka.
- dhelle olhu marat'anneesi ye gharssadhonkinna qhara'itha thunku assaapannenu xeere nu tex. Mi'aadhe takkummanu pana heye arno dhikita pakito ye sheeghenu.
- Pudhunadhdhe takkumma alkase mala kaqqi thunku sheegheesi pana ho hoqhqhi qhamunku kodhdhiisalaaghaghataanettay arame alkasna. Husi laaghaghte inthawtina tayettay pana dhelle noosi xaso kollinkito miinta'ithanu dhiktisenu.

ACHCHANTIINE

- dhelle perkunna pudhunatte olho dhamma kolladhe thunku alkanne Pana kodhnessa nu qalli.
- To'on to'oni wark'athe hxaffitoosi nu hi'aas. Napay: Husi perkunna mi'aadhe inthawte manne kollinkitona kittatte olho an kodhninu.
- Si'ile qagha mulo a hi'aasti tupadheettay, dhelle olhu kodhe wo'e qhooti kodhdhi maallay isundhe kaasqadh
- Holay, kaardhdhe makaxxe dhelleete na qagheesa liqqakooma xawwadhay. Holay dhelle thunku makaxxe huusndhi tayennu kodhas.
- dhelle manne kollinkito inthawtattana kittatte olhu uuma naa hxasoonne makaxxe huusundhiisikka si'ileema xawwadhnenu kaasqadh. Makaxxe Pana si'ilekka qhamunku armannenu wark'atheema makaxxeesi c'aqhqhalis.
- dhelle si'ilissa muloosa makaxxe naa xawwadhe tupadheettay, kaardhdhissay makaxxetesa thunku shikkaarreppa oladhonkinnu dhelle me'i thunku shikkaarressa illena ikkaash, Husiisi kodhettay takkassa illena laaghadhenu Pana wo'iko dhelleetesi si'iladhdhissa qaleema eemettay t'ak'amadhe.
- Haani arasenu wark'athadhdhe hxaffitoosi makaxxe dhelleetettay kifile kaleema c'aqhqhalis.

KOLLO

ANO HO REEHAMMI

		ALKASTTE	
GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu		
ALAAMA	Lighnidhdhe k'alpetteesi arasa.		
XEERE	Tak'ka lakki haka hxupin		<p>heenna waarshshito</p> <p>pako</p>
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle- lakki		
XAYTO	xaytu mi'aadhe qhorratte kittaa qakkanneppa xafina		
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha	<p>Nappape pa tooxe</p>	
MAAXHXHADHDHE	Mo'o tookko tookko kaardhdhe makaxkitoosi; Ano kit'ime qawni taaki wark'theesi ghandhaqqkooma		
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi		

THAAYAMMIINE

- dhelle pudhunatte kittatte qaghaasi ara. K'alpadhdhe yena ghareesi oohenu olho xawthamiisi qalle hxureesi are.
- dhelle kodhmo hunkattakka payni olho magha thunku yenu dhakaanninu taaki thunku gjaapne kodhase ye gheeqasti, k'alpe mi'aye qagha mulona thunku peelle peelle kodhdhitiisa nyarkko nu teexe.

KOLLINSADHE

- dhelle alkase payni xikkoosi inthawte kodhe tupadheettay hissa xikkadha hikke thunku lihsannenu faroote tex.

ACHCHANTIINE

- Ine muloosi makaxxe qawni ine kodha, pishkko to'okko qhamu kodhdhiisa nu qalli.
- Makaxxe kaardhatteesi sikaajaama xawwadhe. Holay dhelle makaxxe huusundhiisi qhorratte kittatte thunku marat'anne kodhasay.
- Nakaleemakka kit'ime qawniisi kolladhampawhenu nappap. (Kifile olissaasi arasa eema) Xeere nappapattena k'aalathadhdhe kit'imatteesi ghandhaqqakooma xawwaddhettay nakala achcha.
- dhelle noosi hikke nu teexettay thunku qalline kodhas. Hikkissa annu teexti the dhukatti kodhdhiti payni kipeepissanna haase tookkeema achche isundhena gheeqama. Taaki payni xayto pileema lallaaghamnenki. Mi'aye qagha mulo mala thunku ho qawni kodhdhi sama assaappo nu tex. Helle huusundhi qaleema qhoota k'alpe xeesa kaa'itha thunku qallanne kodhas. Holupadhepa k'alpe tootte tootte isundheesithe qawni.
- (Lighnidhdhe thorre hoqhqhito; Ano shanbho, Ano mi'ye shethatte, kaso sikaapooma ansheeghi, chokkoletheesi anc'ikadha, kaso ansheegha, haqise anc'ikadha, kaase luhheete xikkadhe anc'ikadha.)
- dhelle qaleema eemadho eemadhakkitoosi qhaalladha (Qhaashammiine kifile olissa arasaasikka eema)

KOLLO

QATAHAYYU

GHAPAYYO	kaasay qhoota hayyunu
ALAAMA	Kollinkadhde qataasi qhootte, peeppoosi ghohsadhe
XEERE	Tak'ka lakki haka hxupin
NAQNO PUDHUNATTE	Haka dhelle- lakkihxupadhein
XAYTO	dhelle qhorratte kitteema qakkadhenu pana shikkaare noosi xayto ghari
POOLETTAY	Qhorratte dhamma kitteema qakkadha
MAAXHXHADHDHE	Olho a eemadhi
HI'AMMO SILMAY	Olho a eemadhi

ALKASTTE

heenna waarshshito

pako

HELAATHAY (THAAYAMMIINE)

- Amantettay, piyye ana dhaladhina/kathama ana dhaladhina, ghohkkottay pana qata ahxkkatteesa kodhadhettay kollinkadhde qatay ille reehe alkasna. Kollinkadhde qatay mulo kaanase gheeqaasa. dhelle tookko tookkonu aata qaghaasi thunku illena kaanasnenu dhiktis.

KOLLINSADHE

- Dhellissa pudhunatte qaghaasa kodhadhettay, kollisenu dhiiththo Pana qhaallitakko aataasi marat'adhe alkasnanki.

ACHCHANTIINE

- Husi mulo ghapayyo thorrppinna dhikkattatte qhooti kodhdhi maallay dhellenu qalli. Qhoota aata huusundhina pana miinta'ithanu mo'o qhamu isundhe gheeqaasi qallinanki. Koro naqale qaaka olho pulettay thunku ye ille lighessa kaasqadh. Lighno noosi tansa nu teex. Paaladhdeete ahxkkadhde huusundhi tansaasi thannu dhiitha into kaasqadh. Husa piyye thuusundhinu hiripko xeesa qhooti kodhdhiisa nu qalli
- dhelle yi'o tookko tookko yi'e kaa'itha isundhe kaasqadh. Lighnonu: Ghalme, yiitho.....
- Olhu koro mulo isundhe teexina gharssidhdhe aataasi na lihase. Ahxkke kiristhaanay xinteesi kaanase alkasna. Ahxkke islaamakka ramadhaasi kaanase alkasna. Hissa tanpe piyye thuusundhinu akaanasi thunku kodhdhi tiisa nu xulis.
- dhelle noosi mala thunku tansa dhiithe alkasneesi kollis. Holay tansaasi dhelle qaleema dhiithay. dhelle tansa thunku alkasnessa kollis. Holay, tansaasi dhelle qaleema dhiithay.